

Roman Zilvar alias Janoušek z chudobince – symbol selhání celého policejního a justičního systému

Foto: AI, ChatGPT

Kolik podobných příběhů ještě potřebujeme, než si přestaneme lhát, že problémem jsou jen jednotliví Janouškové?

Protože to, co popsaly Seznam Zprávy (Radek Nohl) ve svých článcích (např. ["Může zemřít, psali lékaři. Janoušek však jezdí závody, pod smyšleným jménem"](#)), není jen obyčejná kuriozita o jednom zázračně zotaveném lobbistovi. Je to obraz státu. Muž, který se roky bránil nástupu do vězení odvoláváním se na zdravotní stav, o němž se v posudcích mluvilo jako o terminálním či život ohrožujícím, se podle zjištění redakce objevuje na lyžařských a cyklistických závodech pod jménem Roman Zilvar. V roce 2025 měl na stokilometrovém závodě L'Etape Czech Republic by Tour de France dojet na 228. místě a na vítěze ztratit zhruba 21 minut.

To opravdu není detail ani selhání několika jednotlivců. To je obraz státu, který selhává opakovaně, dlouhodobě a napříč svými institucemi. Je to obraz systému, který o sobě desítky let tvrdí, že je právním státem, ale v rozhodujících chvílích znovu a znovu ukazuje, že právo skutečně neplatí pro všechny stejně.

Ne. Nejde o Janouška. U něj už jen vidíme výsledek. Skutečná otázka zní jinak: jaký stát politické špičky po roce 1989 vlastně postavily a desítky let udržují, že je vůbec možné, aby se děly dál a dál podobné příběhy? Jak dlouho si budeme namlouvat, že je Česká republika právní stát a ne jen pod novější fasádou stále ta stará, centrálně provázaná konstrukce propojené moci zákonodárné, výkonné i soudní? Kdy pochopíme, že Listopad neměl být jen o svobodných volbách a otevřených hranicích? Že jeho skutečným smyslem mělo být přerušení staré logiky centralizované moci a vybudování institucí, které by už nebylo možné ovládat prostřednictvím známostí, vazeb a zákulisních dohod? Že se to nestalo, ukazují další a další roky se vlečící, zmanipulované či ve ztracenu končící nebo směšnými tresty uzavírané kauzy typu Janoušek, Bečva, Motol, Dozimetr, bitcoiny, Čapí hnízdo nebo případ soudce Sotoláře, kterého, přestože svévolně zasahoval do soudních spisů v neprospěch Evy Vorlíčkové, o talár jej jeho přátelé v justici nepřipravili.

Proč selhává justiční systém? Protože po Listopadu nedošlo k jeho skutečné přestavbě. Soudci a prokurátoři spojení s minulým režimem nebyli nahrazeni novou generací, ale byli jednoduše potvrzeni ve funkcích a pokračovali dál v systému, který se změnil mnohem méně, než se veřejnosti tvrdilo. Lustrační zákony zasáhly pouze malou část viditelné minulosti, ale nevyčistily způsob a styl fungování státu. Nezměnily systém. Staré vazby, zvyky, opatrnost, neformální loajality a schopnost krýt moc a mlžit před občanem a veřejností nezmizely. Nezmizel ani politický vliv především na státní zastupitelství. Jen se přizpůsobily novému prostředí.

Zatímco se lidem vyprávělo o trhu, svobodě a návratu do Evropy, mizely za prapodivných okolností a za přihlížení výkonné i soudní moci obrovské části státního majetku a rodili se noví Zilvarové z chudobince. Rodila se nová vrstva lidí, kteří velmi rychle pochopili, že o skutečné moci v nové republice budou i nadále rozhodovat jen peníze, kontakty a vazby na ty správné osoby v bankách, úřadech, policii a justici. Když se ozývala varování, slyšeli dotyční podle Pitharta a spol. jen trávu růst.

Slychali to od těch samých lidí, kteří dnes spolu s dalšími často vystupují jako obránci demokracie a právního státu v České republice. O jaké demokracii a o jakém právním státu vlastně mluví?

Vážně se divíme, že lidé nevěří spravedlnosti? Když obyčejný člověk poruší zákon, narazí na pokutu, lhůtu, exekuci nebo úřední razítko okamžitě. Když poruší zákon mocní, vlivní či bohatí, najednou se všechno roky zkoumá, odkládá, přerušuje, omlouvá, vysvětluje, hraje se soudní ping-pong, zapomíná a nakonec nechává vyšumět.

A kde jsou poslanci a senátoři? Desítky let sedí v honosných palácích na Malé Straně, pijí kávu a tváří se, že tohle se jich netýká a že jde jen o pár jednotlivostí. Jenže týká se jich to především. Oni měli desítky let na to, aby změnili pravidla, nastavili odpovědnost, vytvořili decentralizovaný systém s pojistkami ve formě kotev, brzd a protivah, ve kterém se policie, znalci, státní zástupci a soudy nemohou navzájem domlouvat a schovávat jeden za druhého. Místo toho se na rozklad důvěry ve stát dívají podobně, jako kdysi komunističtí bafuňáři. Ti také sledovali cvrkot v ČSSR z bezpečné vzdálenosti a pouze sloužili politické moci. Z tepla institucí, s odměnami a výhodami, na které by nikdy v civilním životě nedosáhli a s přesvědčením, že systém sice skřípe, ale hlavně že drží a nic je osobně neohrožuje.

Právní stát se nepozná podle počtu zákonů, existence soudů ani podle délky ústavy. Pozná se podle toho, že ani člověk s mocí, penězi a kontakty si nemůže dovolit něco, co by si obyčejný občan dovolit nemohl. Pozná se podle toho, že pokud by nějaký soudní znalec či doktor vystavil evidentně cinknutý posudek nebo lékařskou zprávu, jednalo by se ihned o trestný čin a dotýčný znalec nebo doktor by nadosmrti končili ve své profesi. Pokud tomu tak není, pak máme možná právní řád, ale rozhodně nemáme právní stát.

A právě proto je Janoušek tak silný symbol. Ne proto, že by byl jediný. Ale proto, že na něm a jeho případu je vidět celá metoda: čas, vliv, posudky, právní manévry, mlha, mlčení, naoko reagující poslanci a senátoři, únava veřejnosti a nakonec divadlo, které nesehrál jen Janoušek, ale celý policejní a justiční systém.

Ne, vážení. Pravda a láska nemůže vítězit nad lží a nenávistí bez práva a spravedlnosti. Bez práva je pravda jen slovo na transparentu. Bez spravedlnosti je láska jen prázdné gesto. A bez odpovědnosti je demokracie jen kulisa, za kterou si silní dál zařizují své věci po svém a vše to platí občané a malé a střední firmy z daní. Ty velké ne. Ty si zisky „optimalizují“ bůhvídkde a kupují si za ně jachty a nemovitosti v destinacích, kde v pohodě dožijí, přestože by mnozí z nich měli být podle doktorů, policie, znalců i soudů minimálně na vozíku.

Jediná cesta z tohoto marasmu nezačne nahoře. To by mělo být snad už za desítky let jasné každému. Musí začít zdola: tím, že lidé přestanou věřit sametovým pohádkám a začnou se dívat na stát takový, jaký skutečně je. Ne jen na jeho kauzy, osoby a stranická trika, ale jako na celek. Na systém. A pochopí, kde a v čem je vadný. Kde jsou příčiny.

Po 36 letech od Listopadu tak máme stát, který se dokonce pokoutně, zcela bez špetky empatie a prostým dotazníkem, bez vědomí škol i rodičů, ptá děti na to, zda se těší do školy nebo jestli nemají chuť nebýt. Máme stát, jehož představitele ani po 36 letech nenapadá, že děti nejsou hloupé a že svět kolem sebe často vnímají citlivěji než dospělí. Vnímají nespravedlnost. Vnímají, že spousta věcí nefunguje dobře a správně. Opravdu nikoho nenapadá, že děti nevyrůstají ve vzduchoprázdnu? Že vidí svět kolem sebe? Že vidí nespravedlnost, dvojí metr, beztrestnost a neustálé opakování stejných příběhů? Pokud bychom měli stát, kde by fakticky vládla spravedlnost a děti by neustále okolo sebe neslychaly o tom, že poctivost, práce a slušnost nejsou cestou k úspěchu tak často jako kontakty, známosti a schopnost pohybovat se kolem moci, nemuseli bychom se na podobné otázky dětí vůbec vyptávat, protože by byly očividně v pohodě. Protože prostředí a systém takového státu by byly v pohodě. Pak se nemůžeme divit, že jsou frustrované a ztrácejí důvěru v budoucnost. Že pokud se nebudou ochotny napojit na ty správné Janoušky a jejich kontakty v politice, justici, policii, zdravotnictví, moc šancí vydělat si slušné peníze alespoň na barák s malou zahrádkou mít nebudou. A už vůbec ne na venkově. Proč by se tedy měly učit matiku, biologii, fyziku nebo chemii? Proč by

měly být v tomto systému dobrými a poctivými lidmi, když vidí, že na to budou s pravděpodobností rovnající se jistotě akorát doplácet?

Možná po roce 1989 padl režim. Otázkou je, kolik z jeho způsobů fungování přežilo v českém systému dodnes. Bohužel je třeba říci, že hodně. A je úplně jedno, jaké jméno tomu systému dnes dávají politici, novináři, politologové nebo my. Podstatné je, jaké výsledky přináší.

Petr Suda

Listopad ještě neskončil

